

Становище

от

проф. д-р Борис Кирилов Сергинов

за дисертационен труд на

НАДЕЖДА ЯНКОВА ДЖАКОВА

на тема:

СЪВРЕМЕННИ ИДЕИ И ТЕНДЕНЦИИ ЗА РАБОТА
С ПУБЛИКИТЕ В ХУДОЖЕСТВЕНИТЕ МУЗЕИ.
ОРИЕНТИРАНЕ КЪМ ПУБЛИКИТЕ В БЪЛГАРИЯ
(ПРИМЕРЪТ НА НАЦИОНАЛНАТА ГАЛЕРИЯ)

за присъждане на

научна и образователна степен „Доктор“

ПО НАУЧНА СПЕЦИАЛНОСТ ИЗКУСТВОЗНАНИЕ И
ИЗОБРАЗИТЕЛНИ ИЗКУСТВА,
ПРОФЕСИОНАЛНО НАПРАВЛЕНИЕ 8.1. ТЕОРИЯ НА ИЗКУСВАТА
Научен ръководител: проф. д-р Ирина Генова
СОФИЯ, 2019

*Актуалност и научна значимост на дисертационния труд
представен за присъждане на научна степен „Доктор“*

Разработваната тема конкретизира проблема съвременни тенденции за работа с публиките в художествените музеи, като определя и геолокационният му обхват, а именно ориентиране към публиките в България, и определя като пример Националната галерия.

Обект на изследване са съвременни тенденции за работа с публиките в художествените музеи в частност публиките в България и Националната галерия.

Както самата Надежда Джакова пише: „В световен план се наблюдава тенденция за намаляване на потреблението на традиционни форми на културата и изкуството. Тази тенденция е ясно открояема на европейско ниво, но особено видима в България през последните години.

Изследването, анализирането и преодоляването на тази нагласа е един от ключовите проблеми в множество културно-политически разисквания. Свиване на публичните субсидии и ориентирането на културните институции – в частност музеите, към пазара изисква особено внимание към развиването на публиките и потреблението. Заедно с това темата за публиките се

появява все по-често в политическите дебати, както на национално, така и на европейско ниво".

Надежда Джакова ясно формулира и целите и задачите на своето изследване „Предмета на дисертацията си“. Цели и задачи на дисертацията:

Дисертацията разглежда подходите за развиване на публиките в контекста на музейната практика. В допълнение, изследването на посетителите е представено като част от теоретичен анализ, включващ и емпирични изследвания като негов инструмент. Целта е да се извлекат препоръки за успешното изграждане на стратегия за развиване на публиките в художествените музеи и възможните ѝ приложения.

Понятието *Ориентиране към публиките* се въвежда в дискусиите за музея в Германия в края на 80-те години като израз на нарастващия интерес към публиките.

В дисертацията е разгледано като обединяващо процеса на развиване на музея през последните години през фокуса „публика – музей“.

Разгледани са ключови понятия обвързани с ориентиране към публиките като „достъп“, „ангажираност“ и т.н

На фокус се поставят видовете изследвания на публиката, предприети в рамките на институциите; описва се въвеждането на публичните изследвания в работата на институциите; идентифицират се въздействията, които проучванията за аудитория оказват върху работата на музеите; определят се фактори, допринасящи за най-добрите практики в изследванията на аудиторията и предложения за подобрения.

Дисертацията разглежда методи и техники, които да бъдат приложими в художествените музеи в България за привличането на посетители и същевременно за насърчаването на институционални цели. Фундаменталното приложение на изследването на публиките е възможността да се даде на посетителя глас и присъствие в музейната работа, да се ангажира зрителя активно, като се превърне в участник, а не в пасивен консуматор.

Дисертацията систематизира основни принципи на организиране на публиките, като се опитва да намери баланс между научното изследване на публиките и емпиричното, свързано с познаване и привеждане на множество примери от работата в музеите. Текстът е структуриран чрез съпоставки, тематично, като на места стриктната последователност се нарушава, за да може приоритетно да се изведат примери в съответните области. Използван е сравнителен анализ между художествените прояви – международния опит и практиките в България.

В дисертацията както отбелязва Джакова са включени: „методи и данни от други области: като маркетинга, психологията, социологията. Друг подход в изследователската работа са провеждането на анкети, допитване до широката публика и интервюта с директори и уредници относно музейната политика на ориентирането към публиките.

Дисертацията включва както следва: Въведение, пет глави, заключение, приложения с таблици, анкети и илюстрации, каталог на Софийски арсенал – Музей за съвременно изкуство.

Предложеният за становище дисертационен труд е фокусиран върху опита да се обобщи като модел за изследване една ситуация, в която до голяма степен за да се определи природата на съвременните тенденции за работа с публиките в художествените музеи, се определя геолокационният му обхват, а именно ориентиране към публиките в България и взима като пример Националната галерия. Трябва да се признае съвременната гъвкавост и многоликост на избраната тема която прави успешен опит да позволи да се разширят границите на изследването извън чисто рутинната страна на разглежданата проблематика. Това превръща модела и методиката използвани при работата по докторската теза в интердисциплинарен и пряко свързан със социологията, историята, психологията и други области дисертационен труд.

В този смисъл работата по дисертацията се базира, върху един интердисциплинарен поглед към темата, като съчетава според мен "изкуствоведски, културологични, социологически и други гледни точки" и изследователски методи, като сравнителен анализ и въвежда и развива нови понятия. Като цяло представеният за становище текст е научно плътен и в него читателят диша свободно следвайки логиката на изложение, той получава представата за един историографски, семиотичен и структуралистки подход.

Работата на докторанта по темата показва, че научноизследователския подход е основателен при изследването конкретния проблем.

Разработваната тема конкретизира явления и понятия а именно:

1. В дисертацията са изяснени както основни понятия така и новоформиранни в контекста на културния мениджмънт и културната политика като важни инструменти в изследването на публиките
2. Историческият преглед показва как се развива интересът към темата през годините
3. Отделно са проучени и анализирани примерите за изследване на публиките в България – макар и все още темата да е малко изследвана у нас, се отбелязва все по-голям интерес – особено на научни конференции и при отделни музейни програми
4. От посочените определения за развиване на публиките можем да направим обобщението, че то е планиран, организационно широк подход за разширяване на обхвата и естеството на взаимоотношенията с публиката, спомага културната организация да постигне своята мисия, да балансира социалните цели, финансовата устойчивост и творческите амбиции

Обобщение

1. Авторефератът правилно отразява съдържанието на дисертационния труд
2. Изследването както и проучвателната дейност са лично дело на Надежда Джакова
3. По отношение на структурата на дисертацията правя забележката, че това е пример за отлично структурирано изследване с ясно формулирани цели и задачи, ясно представена методология, изводи и приноси и може да послужи като пример за отлична работа и дисертационен труд
4. Хипотезата на дисертацията и формулираната цел са защитени убедително
5. На лице са и горе изброените приноси на дисертацията

Заклучение

Оценявам научните качества и приноси на дисертационния труд, неговата обществена, социална, научна и творческа значимост, личния принос на изследователя и практическата полезност и актуалност на изследвания проблем, предлагам на уважаемите членове на научното жури да дадат съгласието си за присъждането на научна степен „Доктор“ на НАДЕЖДА ЯНКОВА ДЖАКОВА по шифър 8.1. ТЕОРИЯ НА ИЗКУСТВАТА

10.03.2020 г.
гр. София

Становище
проф. д-р Борис Сергинов

